

Gemeente
Amsterdam

Onderwijs en welbevinden | Oost

factsheet | mei 2024

De onderwijsloopbanen van jeugdigen en hun welbevinden zien er in Oost anders uit dan gemiddeld in Amsterdam. Zo ligt het aandeel basisschoolleerlingen dat het streefniveau lezen haalt hoger dan het stedelijk gemiddelde. Daarnaast krijgen leerlingen in Oost vaak een havo of vwo advies en behalen ze vaak een startkwalificatie. En ondanks dat dit niet afwijkt van het Amsterdams gemiddelde moet toch genoemd worden dat 31% van de middelbare scholieren psychische klachten ervaart en 41% zich (zeer) vaak gestrest voelt door school of huiswerk.

Na het tonen van de onderwijspresentaties en het welbevinden in Oost gaan we in op verschillende mogelijke oorzaken van de afwijking van het gemiddelde. We doen dit aan de hand van drie domeinen, namelijk het gezin, de school en de buurt/omgeving.

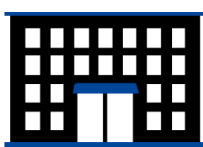
onderwijsprestaties en welbevinden

gezin

school

buurt/omgeving

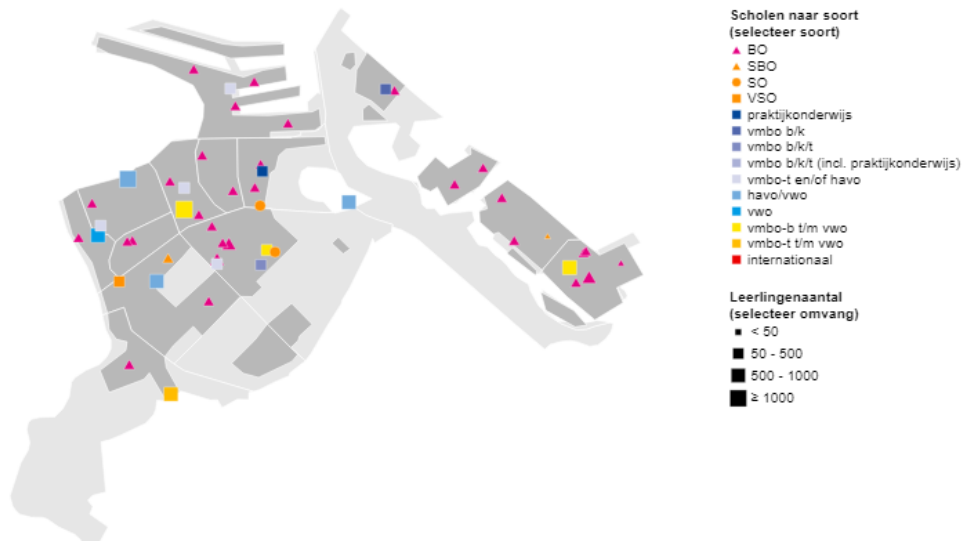

In deze factsheet worden de ontwikkelingen of verschillen tussen de gebieden binnen Oost getoond met figuren. Voor een weergave in kaartvorm kan geklikt worden op de figuur, wat leidt naar [het dashboard kerncijfers](#) op de website van O&S.

Onderwijslandschap

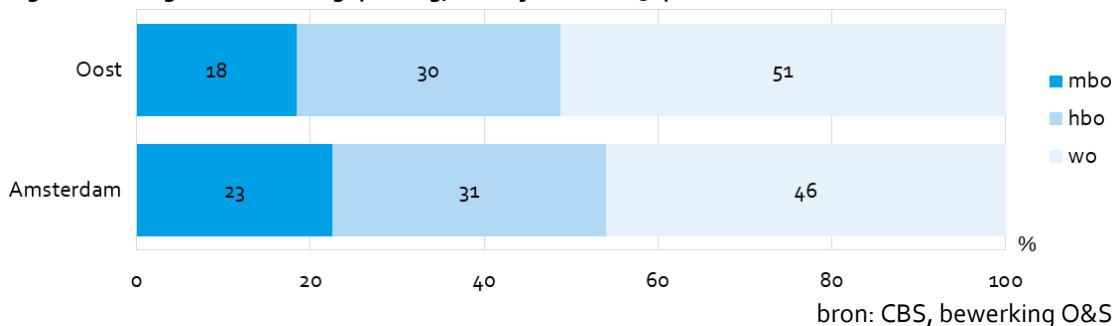
In Oost zijn 31 basisscholen met ongeveer 9.200 leerlingen, twee scholen voor speciaal basisonderwijs met 140 leerlingen, twee scholen voor speciaal onderwijs met ruim 200 leerlingen en één school voor het speciaal voortgezet onderwijs met 110 leerlingen. Tot slot zijn er zeventien scholen voor voortgezet onderwijs met bijna 8.500 leerlingen. Er gaan minder kinderen van de basisschoolleeftijd naar school in Oost dan dat er wonen; 8% gaat buiten Oost naar school. Dit is meer dan gemiddeld in de stad. Als we kijken naar de ontwikkeling van het aantal [4 t/m 11 jarigen](#) in Oost zien we dat dit sinds 2015 daalt, van 12.100 in 2015 tot ongeveer 9.750 in 2024. Voor [12-17 jarigen](#) zien we na een jarenlange stijging, recent een lichte afname van bijna 8550 in 2022 tot 8.410 in 2024.

Figuur 1. Scholen in Oost

Jongeren woonachtig in Oost gaan vaker naar de universiteit (51% t.o.v. 46%) dan gemiddeld Amsterdam en volgen minder vaak een mbo-opleiding (18% t.o.v. 23%).

Figuur 2. Gevolgd niveau vervolgopleiding, schooljaar 2022/'23 (procenten)

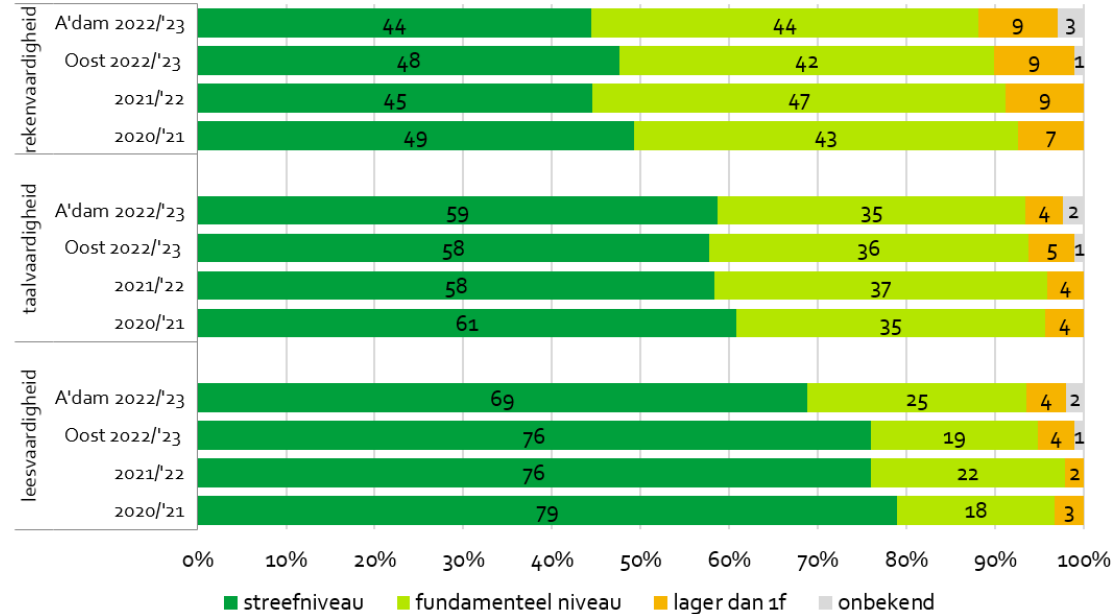

Onderwijsprestaties en welbevinden

Resultaten einde basisschool

Op de basisscholen in Oost behalen meer leerlingen [de streefniveaus lezen, rekenen-wiskunde en taal](#) dan gemiddeld in Amsterdam. Het aandeel leerlingen dat de streefniveaus haalt is ongeveer gelijk gebleven voor alle vaardigheden tussen schooljaar 2020/'22 en 2022/'23.

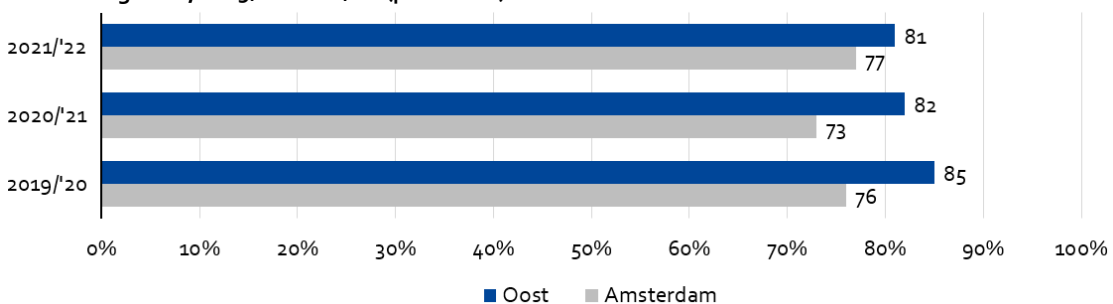
Figuur 3. Behaalde referentieniveaus in groep 8 op scholen in Oost (2020/'21-2022/'23) en Amsterdam (2022/'23) (procenten)

bron: DUO, bewerking O&S

Van de basisschoolleerlingen in Oost heeft in schooljaar 2021/'22 81% een basisschooladvies voor vmbo-t t/m vwo ontvangen, dit ligt hoger dan gemiddeld in Amsterdam (77%).

Figuur 4. Achtstegroepers met een basisschooladvies voor vmbo-t, vmbo-t/havo, havo, havo/vwo of vwo, naar woongebied, 2019/'20-2021/'22 (procenten)

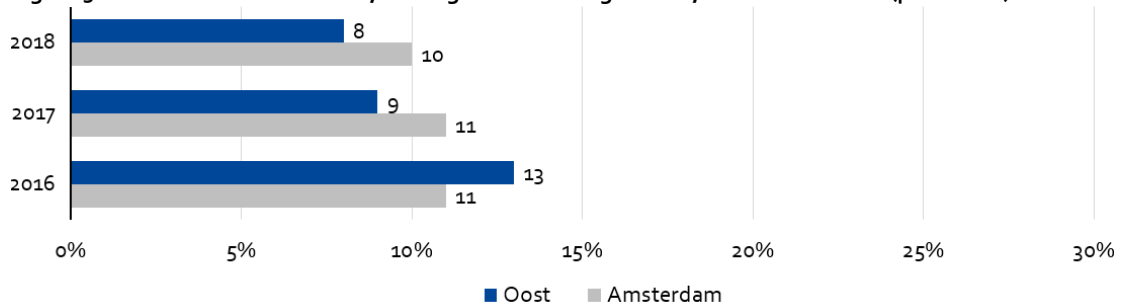

bron: CBS, bewerking O&S

Gevolgd niveau in de derde klas voortgezet onderwijs

In Oost stromen leerlingen in het voortgezet onderwijs in de leerlingengroepen 2016 en 2017 vaker dan gemiddeld af naar een lager niveau dan het eerder ontvangen basisschooladvies. Dit zijn bijvoorbeeld leerlingen die met een havo basisschooladvies naar het voortgezet onderwijs gaan, en in het derde jaar onderwijs volgen op niveau vmbo-theoretisch. In leerlingengroep 2018, dit zijn leerlingen die in 2018/'19 begonnen op de middelbare school en in 2020/'21 in de derde klas zaten, stroomde 8% van de leerlingen uit Oost af naar een lager niveau, t.o.v. 10% gemiddeld in de stad. Het aandeel opstroom is vergelijkbaar met het Amsterdams gemiddelde.

Figuur 5. Afstroom in derde klas vo, leerlingen woonachtig in Oost, cohort 2016-2018 (procenten)

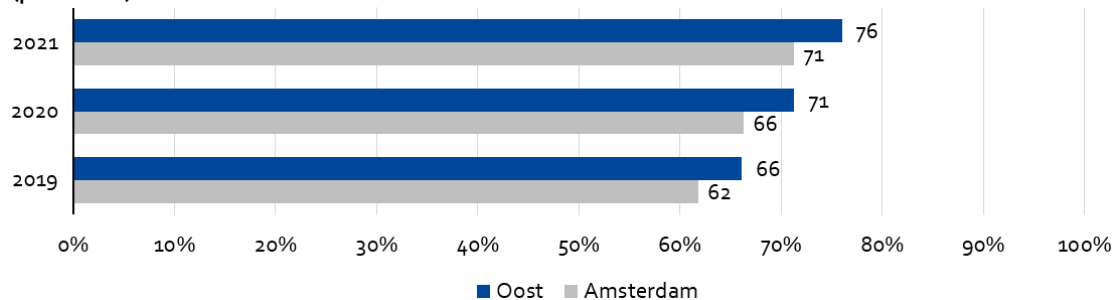

bron: CBS, bewerking O&S

Uitstroom van school

Het aandeel jongeren in Oost dat startkwalificatie behaalt stijgt. In 2021 hadden drie op de vier (76%) van de 18-22 jarigen uit Oost een startkwalificatie behaald, t.o.v. 71% gemiddeld in de stad. In Watergraafmeer lag dit percentage met 82% nog hoger.

Figuur 6. Behaalde startkwalificaties 18-22 jarigen woonachtig in Oost en Amsterdam, 2019-2021 (procenten)

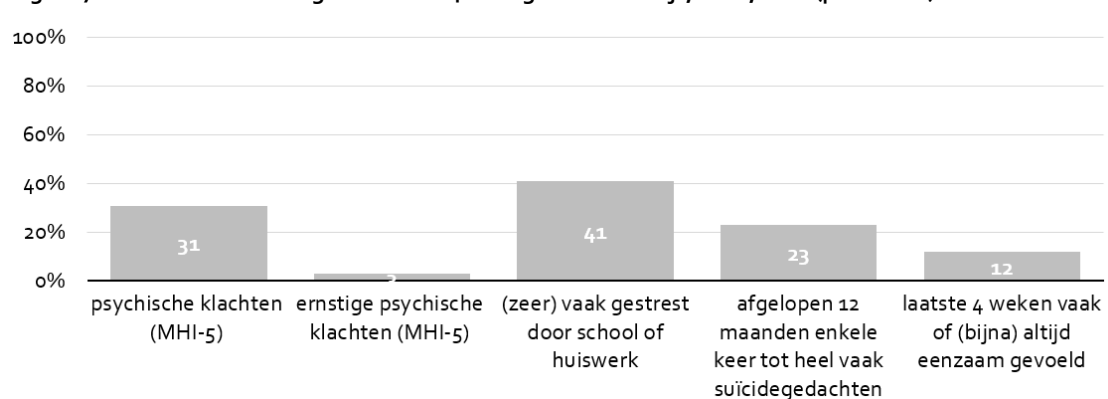

bron: Erisa, gemeente Amsterdam

Welbevinden

Drie op de tien (31%) middelbare scholieren uit Oost ervaarde in 2021 psychische klachten (licht, matig, ernstig) en bij 3% ging het om ernstige psychische klachten. Vier op de tien (41%) scholieren voelde zich (zeer) vaak gestrest door school of huiswerk. Het aandeel dat last had van suïcidegedachten was in 2021 23%, en 12% voelde zich (bijna) altijd eenzaam. Al deze percentages wijken statistisch niet af van de rest van de stad.

Figuur 7. Welbevinden leerlingen klas 2 en 4 voortgezet onderwijs, Oost, 2021 (procenten)

bron: [corona gezondheidsmonitor jeugd 2021, GGD Amsterdam](#)

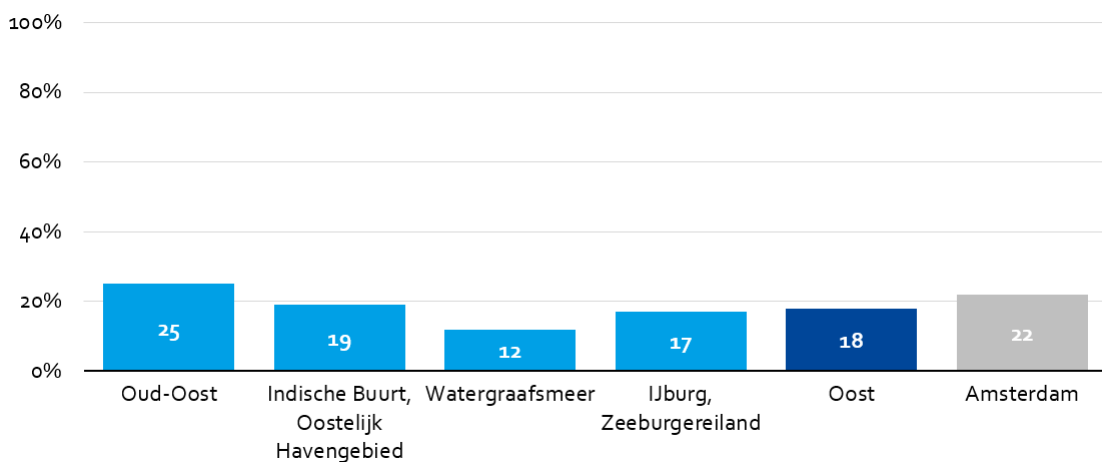
Gezin

Het eerste domein gaat over de persoonlijke omgeving van de jeugdigen in Oost; in hoeverre biedt het gezin een omgeving waarin leren mogelijk is en wordt gestimuleerd? Dit hangt samen met verschillende factoren zoals het opleidingsniveau van de ouder(s), de financiële situatie thuis en de gezondheid van de gezinsleden. Ouderbetrokkenheid speelt een grote rol bij een succesvolle schoolloopbaan, maar hier zijn geen gegevens over beschikbaar op stadsdeelniveau.

Fysieke gezondheid

Iets minder dan een vijfde van de tienjarigen in Oost had in 2019 overgewicht of obesitas (18%), dit is vergelijkbaar met het gemiddelde in de stad (22%). In Oud-Oost lag het percentage overgewicht of obesitas met 25% hoger.

Figuur 8. Overgewicht of obesitas bij tienjarigen, Oost en Amsterdam, 2019 (procenten)

bron: Jij en je gezondheid GGD

Negen op de tien (88%) middelbare scholieren (tweede- en vierde klas) uit Oost sport of beweegt wekelijks in de vrije tijd, ten opzichte van 85% gemiddeld in de stad ([bron: corona gezondheidsmonitor jeugd 2021, GGD Amsterdam](#)).

Middelengebruik en pesten

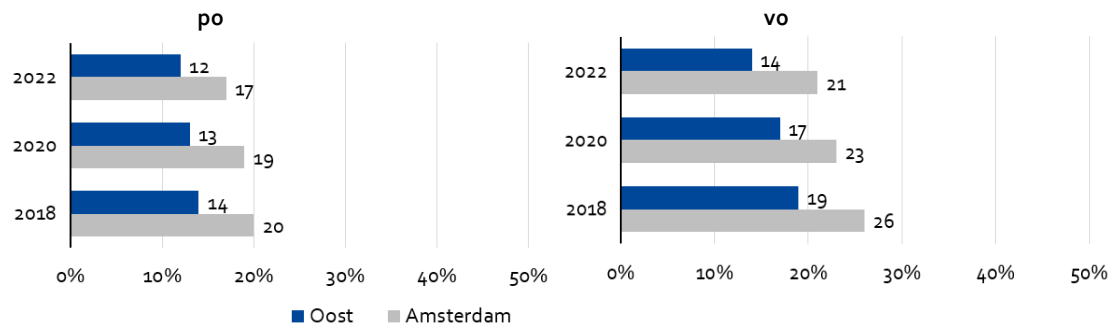
Van de middelbare scholieren (tweede- en vierde klas) uit Oost rookt 5% wekelijks. Ook heeft 11% de laatste vier weken wiet of hasj gebruikt en 13% is in de laatste vier weken dronken of aangeschoten geweest ([bron: corona gezondheidsmonitor jeugd 2021, GGD Amsterdam](#)). De laatste twee percentages liggen significant hoger dan de rest van de stad (respectievelijk 8% en 11%).

Van de middelbare scholieren (tweede- en vierde klas) in Oost geeft 4% aan op school gepest te worden en 3% wordt gepest via internet (cyberpesten) ([bron: corona gezondheidsmonitor jeugd 2021, GGD Amsterdam](#)).

Opleidingsniveau ouders, financiële- en woonsituatie

Het aandeel ouders in Oost van po- en vo leerlingen dat geen startkwalificatie heeft behaald blijft vrijwel gelijk door de jaren heen en wijkt sterk af van het gemiddelde in de stad; voor het po ging het in 2022 om 10%, t.o.v. 17% gemiddeld in Amsterdam.

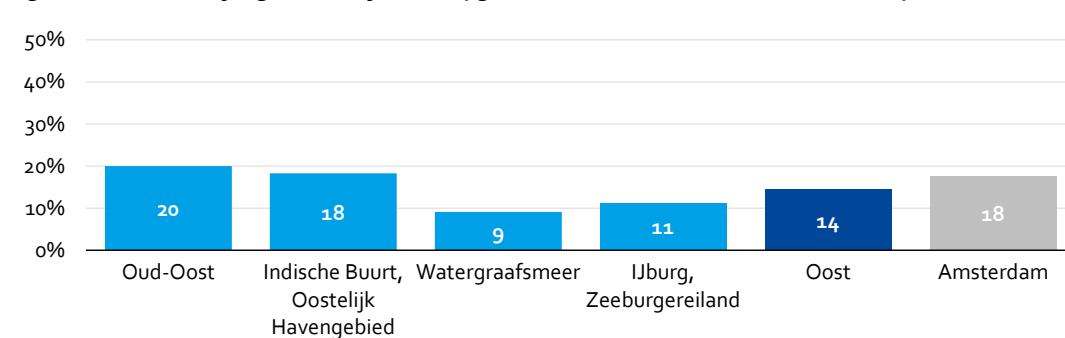
Figuur 9. Ouders van po en vo leerlingen zonder startkwalificatie, Oost en Amsterdam (procenten)

bron: DUO/CBS (bewerking O&S)

Van de minderjarige inwoners van Oost groeide 14% in 2021 op in een minimahuishouden (<130% WSM en weinig vermogen). Dit is lager dan het gemiddelde in Amsterdam (18%). In Watergraafsmeer ligt dit percentage met 9% lager, en in Oud-Oost (20%) en in de Indische Buurt, Oostelijk Havengebied (18%) hoger. Van de bewoners van Oost gaf in 2022 8% aan problematische schulden te ervaren, gelijk aan het Amsterdams gemiddelde van 8%.

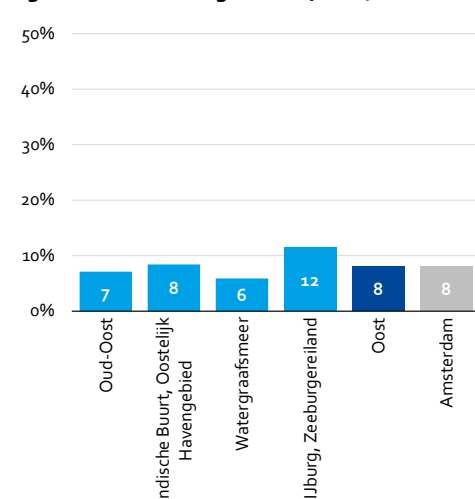
Figuur 10. Bewoners jonger dan 18 jaar die opgroeien in een minimahuishouden, 2021 (procenten)

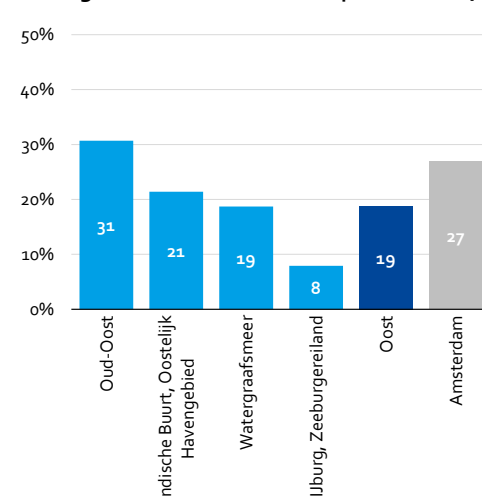
bron: CBS (bewerking O&S)

In Oost bestaat 8% van de gezinnen uit eenoudergezinnen in 2024, evenveel als gemiddeld in Amsterdam. Eén op de vijf (19%) van de kinderen in Oost woont in een krappe woning (<20m² per bewoner), minder dan het gemiddelde van Amsterdam (27%). In Oud-Oost ligt dit percentage hoger, met 31%.

Figuur 11. Eenoudergezinnen, 2024

Woningen met kinderen <20m² per bewoner, 2024

bron: Basisinformatie O&S

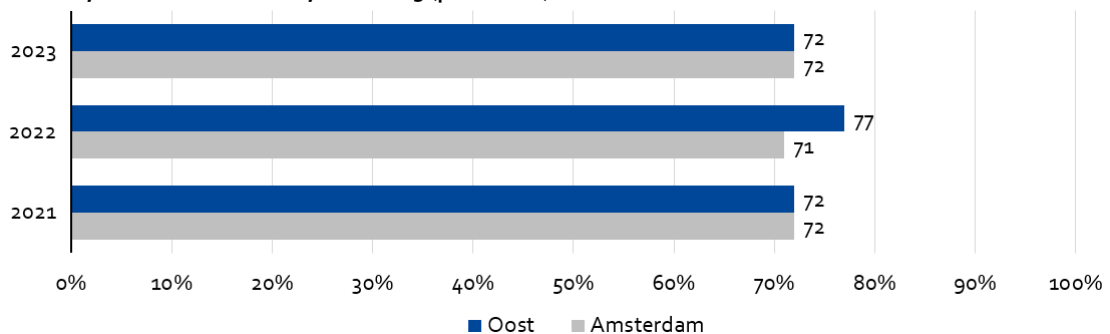
School

Het tweede domein dat van belang is voor de uitkomsten van de onderwijsloopbaan is het onderwijs zelf. Hoe ziet de leerlingpopulatie eruit op de scholen? Gaan er veel (doelgroep)peuters naar de voorschool? En hoe zit het met het lerarentekort in Oost?

Bereik vve en populatie scholen

Van de kinderen van 2,5 tot vier jaar in Oost heeft één op de vijf (22%) een indicatie voor voorschoolse educatie. Dit is ongeveer gelijk aan het gemiddelde in de stad (24%). De deelname van de kinderen aan een voorschool ligt met 72% gelijk aan het gemiddelde van het jaar 2023.

Figuur 12. Deelname aan voor- en vroegschoolse educatie (vve) van kinderen van 2,5 tot 4 jaar met een vve indicatie, Oost en Amsterdam, 2021-2023 (procenten)

bron: Elektronisch Loket VVE

Een kwart van de basisschoolleerlingen in Oost (23%) heeft een risico op onderwijsachterstand, t.o.v. 32% gemiddeld in de stad in schooljaar 2022/'23. Dit zijn leerlingen die opgroeien in een huishouden met een laag inkomen en/of met ouders die geen startkwalificatie hebben behaald. De schoolpopulatie op basisscholen in Oost is vergelijkbaar met de woonpopulatie, met 22% basisschoolleerlingen met een risico op onderwijsachterstand.

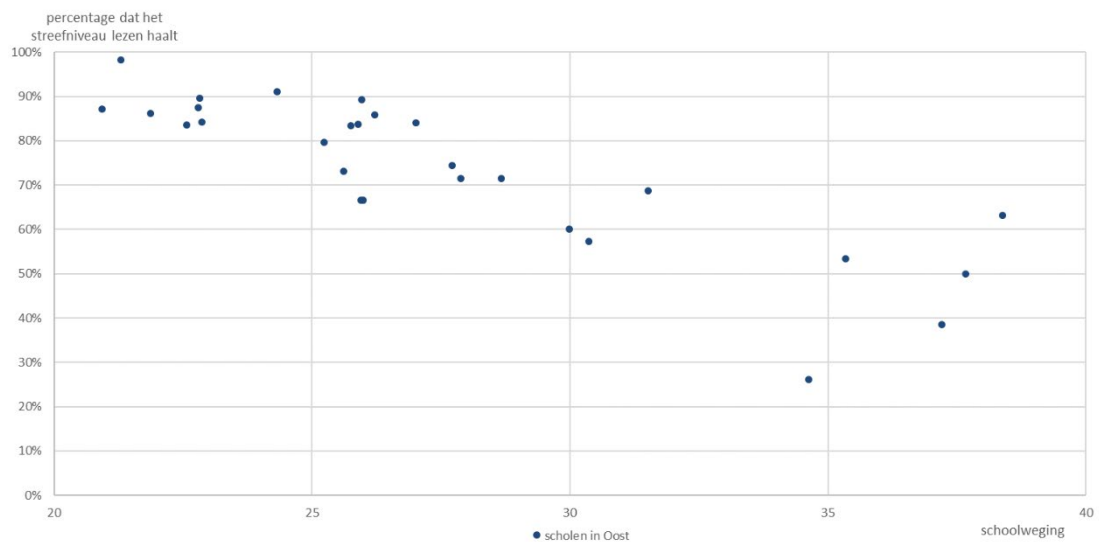
Lerarentekort en schoolresultaten

Scholen in Oost hebben iets minder last van het lerarentekort dan gemiddeld in de stad. In het basisonderwijs lag het tekort in oktober 2023 op 15%, dit is lager dan de 19% gemiddeld. Hetzelfde geldt voor het schoolleiderstekort. Dit was in Oost 11%, dit is lager dan de 28% gemiddeld in de stad.

Leerlingen in de basisschoolleeftijd in Oost wisselen ongeveer even vaak van basisschool als gemiddeld in de stad. Van de leerlingen die in cohort 2018/'19 t/m 2020/'21 in Oost in groep 8 zaten [wisselde 17%](#) een of meer keren van school, dit komt ongeveer overeen met Amsterdam (19%).

Het aandeel basisschoolleerlingen in Oost dat het streefniveau behaalt in groep 8 voor rekenen, taal en lezen ligt gelijk aan of hoger dan gemiddeld in de stad, zie pagina 3 van deze factsheet. Na correctie voor de achtergrondkenmerken van de leerlingen blijven er verschillen zichtbaar in de resultaten tussen scholen. Zo zijn er twee scholen met een schoolweging rond de 35, waar op de eerste school 26% het streefniveau leesvaardigheid haalt en op de tweede school 53%.

Figuur 13. Percentage leerlingen per school dat het streefniveau leesvaardigheid haalt naar schoolweging, basisscholen in Oost, 2022/'23 (scholen met in totaal >15 getoetste leerlingen)

bron: DUO, bewerking O&S

Omgeving

Het derde domein dat van belang is voor de onderwijsloopbaan is de woonbuurt/omgeving van een kind. Hoe ziet de omgeving waar de kinderen opgroeien eruit wat betreft groen, speelaanbod en het aanbod van voorzieningen? En hoe veilig is het in het stadsdeel?

Aanbod voorzieningen

Bewoners van Oost zijn gemiddeld even of meer tevreden dan gemiddeld in Amsterdam over het aanbod van speel-, groen- en jongerenvoorzieningen in hun buurt, en over het aanbod van openbaar vervoer. Daarnaast zijn ze ook meer tevreden over hoe schoon de buurt is. In Oud-Oost zijn de bewoners minder tevreden over hoe schoon de buurt is.

Tabel 14. Mening bewoners Oost over voorzieningen in de buurt en oordeel over schoon, 2023

	Oud-Oost	Indische Buurt, Oostelijk Havengebied	Watergraafsmeer	IJburg, Zeeburgereiland	Oost	A'dam
rapportcijfer						
aanbod speelvoorzieningen	6,7	7,0	7,1	7,3	7,0	6,7
aanbod groenvoorzieningen	6,9	7,0	7,4	6,6	7,0	6,9
aanbod openbaar vervoer	8	7,7	7,7	6,6	7,6	7,5
tevredenheid						
buurt (zeer) schoon	29%	41%	50%	45%	41%	35%
aanbod jongerenvoorzieningen	41%	46%	50%	50%	46%	45%

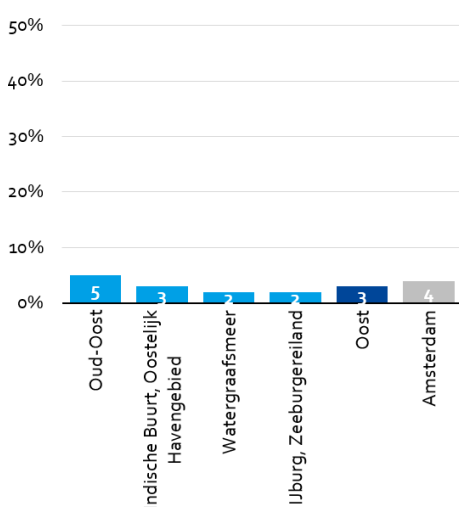
bron: WiA, Veiligheidsmonitor

Veiligheid

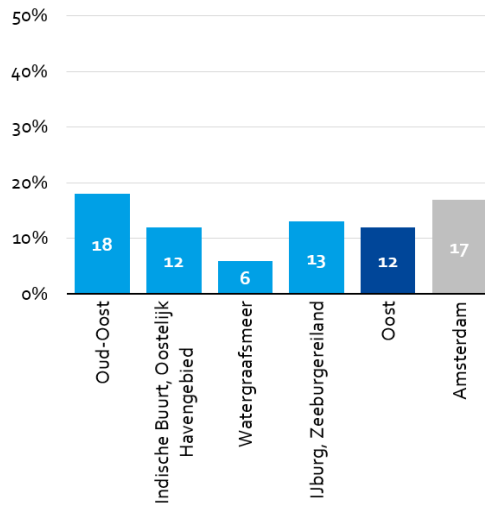
Van de bewoners in Oost voelt 3% zich vaak onveilig in de eigen buurt, vrijwel gelijk aan het gemiddelde in de stad (4%). Het aandeel bewoners dat veel overlast ervaart in de buurt is 12% in Oost, en ligt onder het stedelijk gemiddelde van 17%. In Oud-Oost voelen de bewoners zich vaker onveilig (5%) en ervaren meer overlast (18%).

Figuur 15.

Bewoners die zich vaak onveilig voelen in de eigen buurt, 2023

Bewoners die veel overlast ervaren in de eigen buurt, 2023

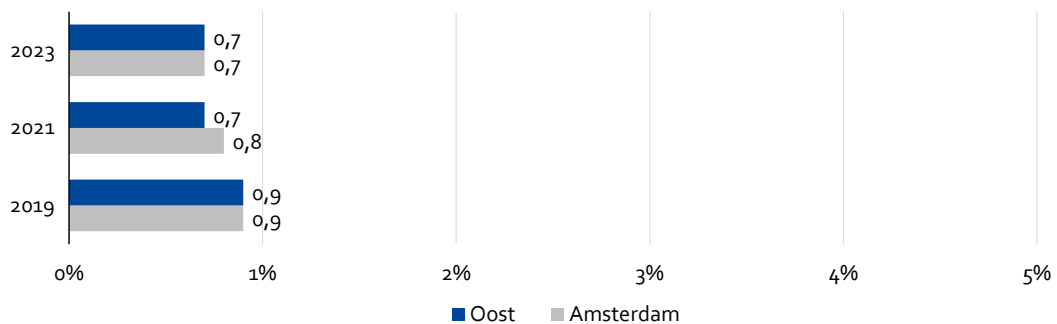
bron: Veiligheidsmonitor

Bij geregistreerde criminaliteit onderscheiden we [High Volume Criminaliteit](#) (veelvoorkomende delicten) en [High Impact Criminaliteit](#) (delicten die het slachtoffer persoonlijk raken, zoals geweld). High Volume Criminaliteit komt het meest voor in Weesperzijde, Dapperbuurt, Zeeburgereiland/Bovendiep en Oosterparkbuurt. High Impact Criminaliteit komt in Oost het meest voor in Oosterparkbuurt, Zeeburgereiland/Bovendiep, Indische Buurt-Oost, Frankendael en Omval/OverAmstel.

Het aandeel volwassen verdachten in Oost neemt al jaren af van 1,2% in 2015 tot 0,7% in 2023, en ligt nu gelijk aan het gemiddelde in de stad. Van de jeugdigen in Oost tussen 12 en 24 jaar werd in 2023 2% verdacht van criminaliteit, ook gelijk aan het Amsterdams gemiddelde (2,1%).

Figuur 16. Volwassen verdachten (25+), Oost en Amsterdam, 2019-2023 (procenten)

bron: Politie-eenheid Amsterdam

Meer informatie...

<https://onderzoek.amsterdam.nl/interactief/dashboard-kerncijfers>
foto's: Edwin van Eis 2023; Sanne Couprie 2023; Sanne Couprie 2023

Auteurs

Merel van der Wouden
Thijs van Vliet

m.van.der.wouden@amsterdam.nl

Colofon

Onderzoek en Statistiek
onderzoek.amsterdam.nl

Opdrachtgever
Onderwijs, Jeugd, Zorg en Diversiteit
(OJZD)